

نوع دوستی از منظر قرآن و سلوک نبوی

خطبه‌های پیشنهادی

تدوین و نشر:

بنیاد مجازی آبادگران مساجد

www.aabadgaran.ir

نوع دوستی از منظر قرآن و سلوک نبوی

❖ مقدمه

نوع دوستی به معنی بشر دوستی، محبت و دلسوزی در حق افراد هم نوع است. نوع دوستی اشاره به عملی دارد که داوطلبانه صورت می گیرد. دوستی نوع انسان بدون توجه به ملاک‌هایی چون مذهب، فرهنگ، رنگ و نژاد مورد نظر است. در این خطبه به بررسی دیدگاه اسلام نسبت به نوع دوستی از منظر آیات قرآن و احادیث نبوی می پردازیم. هم چنین به آنچه که در یک جامعه لازمه‌ی نوع دوستی است و مواقع نوع دوستی اشاره خواهیم کرد.

❖ بحث

انسان موجودی اجتماعی است و برای تأمین نیازهای جسمی، روحی و عاطفی خود باید با هم نوعانش در ارتباط و تعامل باشد و برای اینکه در کنار هم نوعان احساس آرامش کند باید محبت و دوستی میانشان برقرار باشد. دوستی و تعامل با هم نوعان باید برای خاطر خدا باشد، در این صورت نتیجه‌اش سعادت و خوشبختی انسان را به دنبال دارد.

نوع دوستی در آیات قرآن

- «هر کس فردی را بی گناه بکشد مثل آن است که همه‌ی انسان‌ها را کشته باشد. و هر کس انسانی را از مرگ نجات دهد مثل آن است که همه‌ی مردم را زنده کرده است» (مائده: ۳۲)
- «خداوند انسان را به راه خیر و شر هدایت کرد ولی او از آن گردنه مهم نگذشت. و تو می دانی آن گردنه چیست! آزاد کردن برده‌ای است یا غذا دادن در روز گرسنگی است» (بلد: ۱۰-۱۴)
- هم چنین خداوند انصار را به دلیل اظهار محبت صادقانه و دوستی نسبت به مسلمانان مهاجر و کمک به آنان مورد تمجید و ستایش قرار داده است: «و آنان (انصار) که پیش از هجرت مدینه را خانه ایمان قرار دادند و مهاجران را که به سوی آنان آمدند دوست می دارند و در دل خود هیچ حسد و بخلی نسبت به آن‌ها نمی یابند» (حشر: ۹)
- «مردان و زنان مؤمن، ولی، یار و یاور یکدیگرند...» (توبه: ۷۱).
- «مؤمنان برادر یکدیگرند پس بین دو برا در صلح و آشتی برقرار کنید و تقوای الهی پیشه کنید، باشد که مشمول رحمت او شوید» (حجرات: ۱۰)

نوع دوستی در احادیث نبوی

- «قسم به آن کسی که جانم در قبضه‌ی قدرت اوست ایمان نمی‌آورد بنده‌ای مگر اینکه برای همسایه‌اش یا برادرش دوست بدارد آنچه را که برای خودش دوست دارد» (رواه مسلم)
- «برای مسلمان روا نیست که بیش از ۳ شب برادرش را ترک کند و وقتی با هم روبرو شوند از همدیگر روی گردانند. بهترینشان کسی است که اوّل سلام کند» (متفق علیه)

نوع دوستی در کلام شعرا و عرفا

▪ سعدی:

بنی آدم اعضای یکدیگرند	که در آفرینش ز یک گوهرند
چو عضوی به درد آورد روزگار	دگر عضوها را نماند قرار
تو کر محنت دیگران بی غمی	نشاید که نامت نهند آدمی

▪ مولوی:

ای دوست قبولم کن و جانم بستان	مستم کن وز هر دو جهانم بستان
با هر چه دلم قرار گیرد بی تو	آتشی به من اندر زن و آنم بستان

▪ حافظ:

درخت دوستی بنشان که کام دل برآرد نهال دشمنی برکن که رنج بی شمار آرد

ویژگی‌های جامعه‌ای که نوع دوستی در آن رواج دارد

- افراد آن با عدل و انصاف با هم رفتار می‌کنند.
- وفای به عهد و پیمان در آن جامعه وجود دارد.
- عفو و گذشت در آن جامعه وجود دارد.
- ایثار و از خود گذشتگی در آن جامعه رایج است.

موانع نوع دوستی

- ضعف
- معرفت
- وسوسه‌های شیطانی
- فخر فروشی
- سخن چینی
- حسادت
- مسخره کردن دیگران
- غیبت و ...

❖ جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

ردیف	جمع‌بندی بحث
۱	نوع دوستی محبت و دلسوزی داوطلبانه در حق هم نوع است.
۲	انسان موجودی اجتماعی است برای تأمین نیازهای خود، نیازمند تعامل و دوستی با دیگران است.
۳	از نظر خداوند جان یک انسان به اندازه جان تمام مردم اهمیت دارد.
۴	پیامبر گرامی اسلام می‌فرماید مؤمن کسی است که آنچه را برای خود می‌خواهد باید برای برادر هم‌نوعش بخواهد و نیز نباید دو فرد مسلمان بیش از ۳ روز از هم بی‌خبر باشند.
۵	ویژگی‌های جامعه‌ای که نوع دوستی در آن هست: (عدل و انصاف، وفای به عهد و پیمان، عفو و گذشت، ایثار و از خود گذشتگی).
۶	موانع نوع دوستی: (ضعف معرفت، وسوسه شیطان، فخر فروشی، سخن چینی، مسخره کردن دیگران، حسادت، غیبت و ...).